

Instrument: matchfunding

A. Wat is het instrument: matchfunding?

Wanneer een overheidsorganisatie gebruik maakt van het instrument matchfunding, ondersteunt zij crowdfundingacties. Het instrument matchfunding wordt daarom ook wel kort uitgelegd als publieke cofinanciering van crowdfunding. Het instrument matchfunding kent geen wettelijke of algemeen geaccepteerde definitie.

In deze routekaart wordt onder matchfunding verstaan:

- Het (direct of indirect) leveren van een financiële bijdrage;
- Door een overheidsorganisatie (het betreft publiek geld);
- Aan initiatiefnemers die een project willen uitvoeren;
- Die dit project (mede) financieren door crowdfunding.

De term matchfunding wordt in de praktijk overigens ook gebruikt wanneer niet een overheidsorganisatie, maar een privaat fonds een financiële bijdrage levert aan initiatiefnemers die een maatschappelijk project willen uitvoeren en die dit project (mede) financieren door crowdfunding. Wanneer matchfunding wordt ingezet voor maatschappelijke projecten wordt dat dan doorgaans ‘civic crowdfunding’ genoemd. In deze routekaart gaat het enkel over matchfunding door overheidsorganisaties.

Voor een begrip van het instrument matchfunding is het goed om te weten wat crowdfunding inhoudt. De Autoriteit Financiële Markten (AFM) definieert de term ‘crowdfunding’ als *“het investeren met of uitlenen van relatief kleine bedragen door een grote groep investeerders aan particulieren of ondernemingen via een doorgaans online platform.”* In deze routekaart gaan we ervanuit dat crowdfunding in ieder geval de volgende vier kenmerken heeft:

1. De crowd (het publiek) heeft invloed: het publiek bepaalt waarin het geld wordt geïnvesteerd.
2. Er is sprake van een doelgebonden, afgebakend project.
3. Er is sprake van een vooraf vastgesteld doelbedrag: het gewenste bedrag dat de initiatiefnemer bij elkaar wil halen. Als dit doelbedrag niet wordt gehaald gaat het geldbedrag (bijna altijd) terug naar de donateur.
4. Het geld dient binnen een bepaalde vooraf vastgestelde periode te worden verzameld.

Wanneer een overheidsorganisatie crowdfundingacties wil ondersteunen, moet er in ieder geval worden vastgesteld wat voor soort projecten onder welke voorwaarden een financiële bijdrage kunnen ontvangen en waar die bijdrage precies uit bestaat. Vaak wordt in de praktijk gebruik gemaakt van matchfunding: door middel van een subsidie draagt de overheidsorganisatie bij aan crowdfunding.

Commented [DE1]: Hyperlink naar:

Hyperlink naar: Rapport van de Autoriteit Financiële Markten (AFM), *Crowdfunding – Naar een duurzame sector. Onderzoek naar (toezicht op) de crowdfundingsector*, Amsterdam: AFM 2014.

Dat gebeurt soms in incidentele gevallen (bijv. in de vorm van een incidentele subsidie), maar steeds vaker stellen regelgevers **matchfundingsregels** op, zodat belangstellenden op voorhand (dus voordat een project gestart wordt) een beeld krijgen onder welke voorwaarden zij een bijdrage van de overheidsorganisatie kunnen krijgen. Dit is vaak een bepaald percentage van het doelbedrag. Het overige geld dat is benodigd voor de uitvoering van het project wordt opgehaald bij andere dan overheidsorganisaties. Matchfundingsregels bieden transparantie en geven een waarborg van gelijke behandeling van burgers.

De **invulling van de wijze** waarop matchfunding wordt gerealiseerd, kent in de praktijk allerlei variëteiten. Er kan worden gekozen voor een verdubbelaar wanneer er een bepaald bedrag is opgehaald, er kan een apart matchfundingsbudget gereserveerd worden en ook het moment van de bijdrage (aan het begin of aan het einde van de fundingperiode) kan verschillen.

Het instrument matchfunding kan dus op verschillende manieren worden vormgegeven. Er is in die verschillende vormen wel altijd sprake van:

- Een overheidsorganisatie die de financiële bijdrage verstrekt;
- De initiatiefnemer die de financiële bijdrage ontvangt; en
- De 'crowd' die ook geld verstrekt aan de initiatiefnemer en deze controleert.

Daarnaast kan een crowdfundingplatform als tussenpersoon worden betrokken. Een tussenpersoon is een (online) crowdfundingplatform dat – wanneer het wordt benaderd voor samenwerking - zowel in contact staat met de overheidsorganisatie als met de burger en zo op een snelle en eenvoudige manier de gewenste bijdragen van de overheidsorganisatie aan de burger kan overdragen. De overheidsorganisatie vormt als het ware een extra 'schakel' en 'partij' in dit proces. Vooral de taken van de overheidsorganisatie en het crowdfundingplatform en hun relatie onderling variëren in de praktijk.

Wel of geen tussenpersoon inschakelen

De overheidsorganisatie kan ervoor kiezen zonder tussenpersoon te werken, maar in de praktijk gebeurt het regelmatig dat een crowdfundingplatform als tussenpersoon wordt benaderd. De reden hiervoor is dat crowdfundingacties tegenwoordig grotendeels **online worden uitgezet**. De overheidsorganisatie kan via dergelijke tussenpersonen de burger goed bereiken en kan bovendien gebruik maken van de praktische kennis en ervaring van het crowdfundingplatform. Vanzelfsprekend zijn daaraan de nodige kosten verbonden. Er zijn ook overheidsorganisaties die de co-financiering van crowdfunding geheel in eigen hand houden.

Takenpakket van en relatie met de tussenpersoon

Als een tussenpersoon wordt ingeschakeld is het belangrijk vooraf goed na te denken over zijn takenpakket. De overheidsorganisatie moet bedenken welke invloed zij wil hebben op het proces van co-financiering, zowel in de vormgeving als de uitvoering. Zo is bij

Commented [DE2]: Hyperlink naar <https://voorjebuurt.nl/>

matchfunding van groene initiatieven door de provincie Zuid-Holland een grote taak toebedeeld aan het crowdfundingplatform, dat zelf werft, begeleidt, beoordeelt en tot slot uitbetaalt. Maar in andere situaties – zoals bij de gemeente Utrecht – is het de overheidsorganisatie die bepaalt wie voor een ‘vindingrijk initiatief’ een bijdrage ontvangt. De tussenpersoon heeft hier een veel kleinere rol.

[Klik hier voor meer informatie over het inschakelen van een crowdfundingplatform als tussenpersoon.](#)

De uiteindelijke vorm van het instrument zal afhangen van de wensen van de betrokken partijen, de beleidsdoelen van de overheidsorganisatie, de beoogde financieringsbehoefte en andere omstandigheden die een rol spelen bij het hanteren van dit instrument.

Commented [DKJ3]: Hyperlink naar <https://voorjebuurt.nl/nl/pages/zuid-holland>

Commented [DKJ4]: Hyperlink naar <https://www.utrecht.nl/bestuur-en-organisatie/initiatief-en-invloed/participatie/initiatievenfonds/>

Commented [DJ5]: Hyperlink.

B. Wanneer wordt het instrument matchfunding gebruikt?

Het instrument matchfunding wordt in de praktijk om verschillende redenen gebruikt. Deze redenen zijn verschillend van aard: sommige zijn juridisch, andere juist politiek, economisch of psychologisch. De belangrijkste en meest genoemde redenen worden hier behandeld.

Gedeeltelijke financiering

Crowdfundingprojecten hebben een bepaald bedrag nodig voor de uitvoering, dat op verschillende manieren kan worden binnengehaald. Door het gebruik van crowdfunding wordt een deel van dat bedrag binnengehaald bij anderen dan overheidsinstellingen. Doordat op die manier een deel van het bedrag is binnengehaald door de initiatiefnemer, is er sprake van een beperkte bijdrage uit publieke middelen. Het is dus vaak goedkoper voor overheidsinstellingen om projecten op deze wijze (mede) te financieren dan middels klassieke subsidies. Zo kan eventueel ook aan meer initiatieven een kleine(re) financiële bijdrage worden geleverd.

Maatschappelijk draagvlak

Bij het instrument matchfunding is de overheidsorganisatie slechts één van de (vele) "inverteerders" of financiers. De overheidsorganisatie kan via een crowdfundingactie vaststellen welke projecten voor de burger belangrijk zijn en waar de burgers zelf bereid zijn te investeren. Met deze informatie kan de overheidsorganisatie het maatschappelijk draagvlak voor projecten enigszins kwantificeren.

Ondersteuning van burgerparticipatie

Met het inzetten van het instrument matchfunding, stimuleert de overheidsorganisatie actieve burgers in het opzetten (en deels zelf financieren) van maatschappelijke projecten. Dat heeft niet alleen financiële voordelen: gebruik kan worden gemaakt van de inzet, knowhow en netwerken van deze particulieren. Het instrument past goed bij het streven naar een 'doe-democratie': burgers en professionals worden betrokken bij en krijgen verantwoordelijkheden in het uitvoeren van publieke taken.

C. Voordelen van het instrument matchfunding

Het instrument matchfunding kent verschillende voordelen. Deze voordelen zijn verschillend van aard: sommige zijn juridisch, andere juist politiek, economisch of psychologisch. De belangrijkste en meest genoemde redenen worden hier behandeld.

Versterkte relatie overheid burger

Matchfunding kan de relatie tussen overheidsorganisaties en burgers c.q. maatschappelijke organisaties versterken. Er wordt vaak meer ruimte beleefd voor burgerinitiatieven dan in klassieke subsidierelaties. Meer dan bij subsidiebeschikkingen geeft matchfunding de beleving van een gelijkwaardige samenwerking: zowel de overheidsorganisatie als burgers dragen bij aan het verbeteren van de samenleving en de burgers c.q. de crowd zijn 'in the lead', zij worden serieus genomen in het publieke domein.

Commented [OWd6]: Link opnemen

Hyperlink naar:

<https://www.greenwish.nl/wp-content/uploads/Doe-Democratie-Kabinetsnota-2013.pdf>

Bevorderen doe-democratie/participatiesamenleving

In de huidige participatiemaatschappij wordt (vergroting van) burgerinvloed op beleidsvorming en – uitvoering nagestreefd. Zo wordt ook wel gezegd: *‘Democratic innovations not only widen existing participatory channels; they also generate new structures intended for the entire citizenry.’*

Met de inzet van het instrument matchfunding kan gebruik worden gemaakt van innovatieve ideeën van burgers, professionals en maatschappelijke organisaties. Doordat de ‘crowd’ financieel en soms ook inhoudelijk bijdraagt aan initiatieven, blijft zij vaak betrokken. Bovendien raken al snel meer burgers betrokken bij de nieuwe projecten door de rol van het internet en social media bij dergelijke projecten: mensen die normaal niet betrokken zijn bij buurtwerk worden door andere burgers geïnformeerd, geactiveerd en geïnteresseerd. Hierdoor kan ook het solidaire gemeenschapsgevoel toenemen.

Inzicht voor de crowd/transparantie

Waar de burger normaliter vrij weinig zicht heeft wat er allemaal onder ‘de overheid’ wordt verstaan, welke activiteiten worden opgezet en hoe publieke middelen worden besteed, draagt matchfunding bij aan het creëren van transparantie. Door op websites de projecten met bijbehorende bijdragen te vermelden, wordt voor de burger inzichtelijk gemaakt aan welke projecten overheidsorganisaties hebben bijgedragen. Vaak worden ook transparantievereisten gehanteerd gedurende de uitvoering van het project. Zo geldt bijvoorbeeld bij het crowdfundingplatform [Voor je Buurt](#), dat initiatiefnemers de crowd en het platform op de hoogte moeten houden van de voortgang van het proces en dat vragen van investeerders moeten worden beantwoord.

Eenvoudig

Het instrument matchfunding is relatief eenvoudig te hanteren voor de overheidsorganisatie (eventueel met inschakeling van een crowdfundingplatform als tussenpersoon). De overheidsorganisatie kan de co-financiering verstrekken in de vorm van een subsidie. Ook komt voor dat een crowdfundingplatform wordt gesubsidieerd om – onder voorwaarden – projecten daarmee te co-financieren. De overheidsorganisatie kan haar rol bij de selectie en uitvoering van de gefinancierde maatschappelijke projecten zo klein en eenvoudig maken als zij zelf wil. Er is dus niet veel voorbereiding en regelgeving nodig om dit instrument te gebruiken. [Klik hier voor het stappenplan.](#)

Transparante en toegankelijke verdeling van publiek geld

Crowdfunding vindt doorgaans plaats via een online platform. Daarop kunnen projecten digitaal worden aangemeld, zonder dat veel eisen gelden voor de initiatiefnemers, anders dan het bijeen brengen voor voldoende middelen voor hun initiatief. Deze toegang tot publieke gelden is relatief laagdrempelig. Op de platforms staat per project beschreven hoeveel geld al is opgehaald. Wanneer de overheidsorganisatie aan een project een bijdrage toekent, kan dit op de projectpagina worden vermeld. Op deze manier is het voor de burger inzichtelijk welke projecten, welke bijdrage uit publieke gelden hebben ontvangen. Wanneer de

Commented [DE7]: Hyperlink naar:

G. Biaocchi & E. Ganuza, *Popular democracy. The paradox of participation*, Stanford, California: Stanford University Press 2017.

Commented [b8]: Link naar dit platform op te nemen. (Ruben)

Eventueel koppelen aan voorbeeld van LLP

Hyperlink naar:

<https://voorjebuurt.nl/>

Commented [DE9]: Hyperlink

overheidsorganisatie vooraf regels onder welke voorwaarden een bijdrage kan worden verkregen, is het instrument transparant: burgers kunnen gemakkelijk zien hoe zij aanspraak kunnen maken op publieke gelden en aan welke projecten deze zijn besteed.

D. Nadelen van het instrument matchfunding

Het instrument matchfunding kent ook verschillende nadelen en risico's. Deze nadelen zijn verschillend van aard: sommige zijn juridisch, andere juist politiek, economisch of psychologisch. De belangrijkste en meest genoemde nadelen worden hier behandeld.

Geen garantie op succes door draagvlak

De gedachte van het (co)financieren van maatschappelijke projecten met draagvlak neemt een centrale plaats in bij het instrument matchfunding (zie ook [Maatschappelijk draagvlak](#)). Het idee is dat projecten met veel draagvlak (blijkend uit veel financiële bijdragen van deden) goede projecten zijn waar de overheidsorganisatie aan zou kunnen of moeten bijdragen. Echter, ook projecten met veel draagvlak blijken in de praktijk lang niet altijd goed van de grond te komen of duurzaam te zijn. Draagvlak zegt niet per definitie iets over de kwaliteit en succeskansen van projecten.

Commented [DJ10]: Hyperlink naar 'wanneer wordt het instrument gebruikt'.

Ongelijkheid op individueel niveau

Bij het gebruik van het instrument matchfunding wordt een groot gedeelte van het doelbedrag van maatschappelijke projecten opgehaald bij anderen dan overheidsinstellingen. De initiatiefnemers hebben een crowdfundingactie opgezet, waarbij geld ingezameld wordt via een groot betrokken publiek. Hoeveel geld wordt ingezameld, hangt veelal af van het (sociale) netwerk waarin de initiatiefnemer zich bevindt. Het grootste deel van de bijdragen wordt namelijk gedaan door personen waarmee de initiatiefnemer een sterke (bestaande) relatie heeft, zo blijkt uit onderzoek. Initiatiefnemers van jonge of middelbare leeftijd hebben een groter netwerk doordat zij veelal reclame maken voor hun project door het gebruik van sociale media. Via sociale media worden de meeste burgers benaderd voor crowdfunding. Mensen die minder bedreven zijn in het gebruik van sociale media, hebben een kleiner bereik en dus minder kans op bijeen brengen van het bedrag dat nodig is om voor publieke co-financiering in aanmerking te kunnen komen. Goede begeleiding zou dit probleem (deels) kunnen opvangen.

Commented [DE11]: Hyperlink naar:

<http://www.crowdfundingonderzoek.nl/download>

Daarnaast speelt ook het netwerk en de sociale klasse van initiatiefnemers een rol: een vermogend en maatschappelijk actief netwerk verhoogt de kans op het halen van het doelbedrag. Wanneer een initiatiefnemer zich niet in zo'n netwerk bevindt, kost het meer moeite het project te promoten en het doelbedrag bij elkaar te halen.

Ook is educatie een belangrijke factor voor publieke participatie, nu burgers die hoger zijn opgeleid, vaak over meer vaardigheden beschikken *'The logic is that education and socioeconomic status increase the likelihood that individuals will come into contact with and develop social networks.'* Dit alles kan leiden tot ongelijke behandeling van burgers bij de verdeling van publieke gelden leiden.

Commented [DE12]: T. Nabatchi e.a., *Democracy in Motion. Evaluating the Practice and Impact of Deliberative Civic Engagement*, Oxford: University Press 2012.

Ongelijkheid op buurniveau

Hoewel het instrument matchfunding vaak als vrij laagdrempelig wordt ervaren door burgers in vergelijking met andere financieringsinstrumenten, is er doorgaans toch veel tijd en kennis

nodig om een crowdfundingcampagne op te starten en deze met succes uit te voeren. Niet alle burgers hebben in dezelfde mate beschikking over (een grote hoeveelheid) tijd en kennis. De kans dat dergelijke initiatieven worden ontplooid in welvarende buurten is groter dan de kans dat dit gebeurt in kansarme buurten, zo blijkt uit onderzoek. Burgers die wonen in welvarende buurten zijn meestal hoger opgeleid, met een goed inkomen en hebben meer toegang tot invloedrijke mensen die een bijdrage zouden kunnen leveren. Dit is vooral een kanttekening die geplaatst moet worden bij het [voordeel Bevorderen doe-democratie](#); niet iedereen heeft dus feitelijk in dezelfde mate de mogelijkheid tot participatie via matchfunding.

Commented [CPMTP13]: Hyperlink

E. Risico's van het instrument matchfunding

Het gebruiken van het instrument matchfunding brengt verschillende risico's met zich mee. Deze zijn verschillend van aard: sommige zijn juridisch, andere juist politiek, economisch of psychologisch. De belangrijkste en meest genoemde risico's worden hier behandeld.

Onvoldoende controle

Vaak vinden overheidsorganisaties het belangrijk om maatschappelijke projecten waaraan zij bijdragen (enigszins) te controleren. Het uitgeven van publieke middelen vraagt immers om verantwoording en evaluatie. Wanneer veel kleine bijdragen via co-financiering bij crowdfunding aan verschillende projecten worden verstrekt kan het lastig worden om op alle projecten goed zicht te houden. De crowd kan doorgaans goed langs informele wegen controleren: zij zien toe op de uitvoering van het project en de initiatiefnemer legt hen het doorgaans op informele wijze uit als het project anders loopt dan gepland. Voor de overheidsorganisatie en crowdfundingplatforms als tussenpersonen is deze controle lastiger, omdat zij verder van de burger en het netwerk waarin het maatschappelijke project wordt uitgevoerd afstaan. Dan zorgen (uitgebreide) controles al snel tot uitvoeringslasten en –kosten voor overheidsorganisaties en initiatiefnemers. In de praktijk wordt getracht via subsidieverplichtingen inzicht te krijgen en te houden op (de voortgang en het succes van) projecten. Dit past volgens sommigen slecht bij het laagdrempelige karakter van het instrument. Ook wordt regelmatig gewerkt met steekproefsgewijze controles.

Rechtsbescherming

Publiekrechtelijke waarden zoals democratische legitimiteit, rechtszekerheid en rechtsbescherming dienen zoveel mogelijk te worden gewaarborgd bij de besteding van publieke gelden. Het waarborgen van toegang voor burgers tot een controlerende, rechtsprekende instantie lukt niet altijd in de praktijk. Als een online crowdfundingplatform als tussenpersoon wordt ingeschakeld, vormen verstrekte bijdragen of weigeringen hiervan vaak geen besluit (de beslissingen zijn immers niet genomen door de overheidsorganisatie). Er staat er dus geen bezwaar en beroep bij de bestuursrechter open. [Klik hier voor meer informatie.](#) Het is dan belangrijk om de burger op enige manier de mogelijkheid te geven om laagdrempelig op te komen tegen dergelijke beslissingen. Dat kan bijvoorbeeld in de vorm van een klachtenprocedure.

Commented [DJ14]: Hyperlink.

Gebrek aan wettelijk kader

Matchfunding wordt niet voor niets gezien als een van de nieuwe vormen van publieke financiering: het wettelijk kader is nog niet uitgekristalliseerd. Als de co-financiering rechtstreeks door een bestuursorgaan aan de initiatiefnemers wordt verstrekt in de vorm van een subsidie, gelden de subsidieregels van de Algemene wet bestuursrecht en eventueel de bijzondere subsidieregeling die voor de co-financiering kan zijn opgesteld. Echter, als de gelden op een andere wijze bij de initiatiefnemers terecht komen (bijvoorbeeld in de vorm van een 'gift' of via een tussenpersoon in de vorm van een crowdfundingplatform), dan is het toepasselijke wettelijke kader verre van duidelijk. Ook de Nederlandse toezichtregelgeving is

nog niet toegespitst op crowdfundingstructuren. Zonder duidelijke regulering is het al snel lastig om te beoordelen of veilig via een platform gefinancierd kan worden.

F. Praktijkvoorbeelden van het instrument matchfunding
Nog even geduld...

G. Stapplan voor het gebruiken van het instrument matchfunding

Er moeten verschillende stappen worden genomen wil het instrument matchfunding ingezet kunnen worden. Deze stappen zijn hieronder in grote lijnen weergegeven.

1. Onderzoek of matchfunding het juiste instrument is

Het is belangrijk dat matchfunding een passend instrument is voor de beleidsdoelstellingen die worden nagestreefd. Om erachter te komen of matchfunding het juiste financieringsinstrument is kan in deze routekaart informatie worden bekeken over **wanneer het instrument matchfunding gebruikt wordt**, **de voordelen van het instrument matchfunding**, **de nadelen van het instrument matchfunding**, en **de risico's van het instrument matchfunding**. Het is raadzaam ook andere instrumenten te bekijken zodat een goede afweging kan worden gemaakt.

Commented [DJ15]: Hyperlink.

Commented [DJ16]: Hyperlink.

Commented [DJ17]: Hyperlink.

Commented [DJ18]: Hyperlink.

Commented [CP19]: Hyperlink.

2. Zoek eventueel contact met crowdfundingplatforms

In de praktijk zoeken overheidsinstanties vaak contact met een crowdfundingplatform. Deze hebben ervaring met (co-financiering van) crowdfunding en de praktische organisatie daarvan. **Klik hier voor meer uitleg over het inschakelen van een crowdfundingplatform als tussenpersoon.**

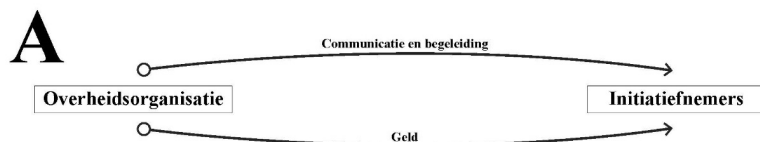
Commented [DJ20]: Hyperlink.

3. Kies een uitvoeringsconstructie

Vervolgens dient de uitvoering te worden doordacht. Wie stelt de selectiecriteria op om in aanmerking te komen voor een bijdrage? Wat zijn die selectiecriteria? Hoeveel regie heeft het eventueel ingeschakelde crowdfundingplatform? Op welke manier wordt de bijdrage uit de publieke middelen vastgesteld (bijv. als een percentage van de bijdragen die door derden beschikbaar zijn gesteld, al dan niet met een bepaald maximumbedrag). In welke vorm worden de middelen overgedragen? Hoe dient de initiatiefnemer verantwoording af te leggen en wanneer? Wat zijn de consequenties als het project niet (helemaal) wordt uitgevoerd zoals de bedoeling was?

In de praktijk wordt vaak een crowdfundingplatform benaderd om te kijken wat de verschillende mogelijkheden zijn, maar dit hoeft natuurlijk niet.

- Er wordt niet gekozen voor een tussenpersoon.

Wanneer er geen crowdfundingplatform als tussenpersoon wordt ingeschakeld stelt de overheidsorganisatie zelf de regels op en bepaalt of en wanneer de initiatiefnemer het geld ontvangt. De overheidsorganisatie keert dit geldbedrag zelf uit aan de initiatiefnemer. Een voorbeeld hiervan is het initiatievenfonds in de gemeente Utrecht. De overheidsorganisatie kan ervoor kiezen zelf een initiatievenfonds op te richten en de eigen website toegankelijk te maken voor geïnteresseerden. Vaak wordt er dan met een subsidieregeling gewerkt. Op de website van de overheidsorganisatie kan in dat geval alle gewenste informatie over de eventuele bijdrage worden neergezet (de voorwaarden, welk bedrag, etc.). De overheidsorganisatie kan, wanneer een initiatiefnemer aan de gewenste voorwaarden voldoet, een beschikking sturen en rechtstreeks aan de initiatiefnemer het geld uitkeren (vaak in de juridische vorm van een subsidie). In dat geval is het raadzaam veel aandacht te besteden aan de bekendmaking van deze mogelijkheden. De burger verwacht dergelijke crowdfundingmogelijkheden wellicht (nog) niet op websites van overheden.

- Er wordt wel gekozen voor een tussenpersoon.

In veel gevallen wordt gebruik gemaakt van een crowdfundingplatform. Door in zee te gaan met een crowdfundingplatform kan gebruik worden gemaakt van van het netwerk, de ervaring en de (praktische) knowhow van dat platform. Het is wel zaak zorgvuldig voor een crowdfundingplatform te kiezen. Ook een platform dient aan bepaalde eisen te voldoen. [Klik hier voor meer uitleg over het inschakelen van een crowdfundingplatform als tussenpersoon.](#)

Vervolgens kan worden gekozen voor een bepaalde invulling van de samenwerking. De volgende vragen zouden daarbij kunnen worden gesteld:

- Wie stelt de selectiecriteria op om in aanmerking te komen voor een bijdrage?
- Wat zijn die selectiecriteria?
- Hoeveel regie heeft het crowdfundingplatform? Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan de vrijheid die het crowdfundingplatform heeft met betrekking tot de voorwaarden voor het krijgen van een bijdrage, of de vraag of het platform zelf de projecten mag selecteren die een bijdrage zullen ontvangen.
- In welke vorm wil de overheidsorganisatie een bijdrage leveren?
 - Wanneer een minimaal percentage van het doelbedrag bijeen is gehaald door de initiatiefnemers kan een publieke bijdrage worden verkregen;
 - Een incidentele subsidie beschikbaar stellen aan een online platform en aan hen de regie overdragen;
 - Het inzetten van een verdubelaar bij een bepaald bedrag? Enz.
- Wie beheert het matchfundingsbudget en wie keert bijdragen aan de initiatiefnemers uit?
- Hoe dient de initiatiefnemer verantwoording af te leggen en wat zijn de consequenties als het project niet (helemaal) wordt uitgevoerd zoals de bedoeling was?

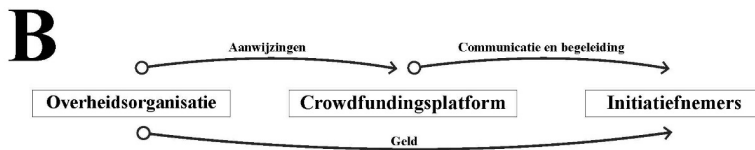
Commented [DKJ21]: <https://www.utrecht.nl/bestuur-en-organisatie/initiatief-en-invloed/participatie/initiatievenfonds/>

Hyperlink naar Utrecht

Commented [DJ22]: Hyperlink.

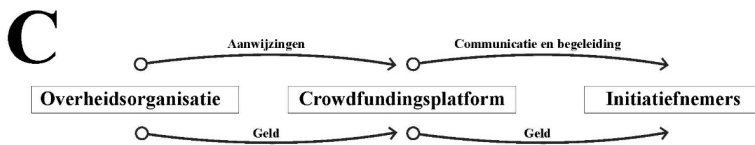
Dit zijn allemaal vragen die met een tussenpersoon kunnen worden besproken.

- Crowdfundingsplatform verdeelt het budget in naam van de overheid.

Het crowdfundingsplatform communiceert over de mogelijkheid van matchfunding en begeleidt eventueel de initiatiefnemer. Het moet zich hierbij bewegen binnen de ruimte die de aanwijzingen en regels van de overheidsorganisatie overlaten. Mocht de initiatiefnemer succesvol aanspraak maken op matchfunding, blijft het wel de overheidsorganisatie die het geld naar hem overmaakt. De rol van het crowdfundingsplatform is die van een intermediair.

- Crowdfundingsplatform verdeelt het budget (naar eigen inzicht).

Het platform communiceert over de mogelijkheid van matchfunding en begeleidt eventueel de initiatiefnemer. Mocht de initiatiefnemer succesvol aanspraak maken op matchfunding, maakt het crowdfundingsplatform het geld naar hem over. Dit geld heeft de overheidsorganisatie eerder ter beschikking gesteld. Aan de hand van de ruimte die het crowdfundingsplatform wordt gegeven, kan het crowdfundingsplatform het budget naar eigen inzicht verdelen, of dient het zich daarbij te houden aan randvoorwaarden gesteld door de overheidsorganisatie.

Zoals reeds genoemd zijn er vele punten die met een crowdfundingsplatform kunnen worden besproken omtrent de uitvoering van de matchfunding. Dit kan dus steeds anders zijn en wat wenselijk is dient per geval te worden bekeken.

4. Maak eventueel een subsidieregeling

In de praktijk komt het zowel voor dat matchfunding de vorm krijgt van een incidentele subsidie, als dat subsidie op basis van een regeling wordt verstrekt. Veel van de bovenstaande keuzes kunnen worden vastgelegd in een subsidieregeling. Bovendien bevordert een regeling

Commented [OWd23]: Meer links met voorbeelden in deze paragraaf.

de transparantie van het verstrekken van matchfundingsgelden. [Klik hier voor meer informatie.](#)

Commented [DE24]: Hyperlink naar juridische info.

Wanneer een subsidieregeling wordt vastgesteld waarin is opgenomen hoe en onder welke voorwaarden subsidie kan worden verkregen als co-financiering bij crowdfunding voor maatschappelijke initiatieven, kan deze regeling door de overheidsorganisatie zelf worden uitgevoerd. Wat ook voorkomt is dat de uitvoering wordt gemandateerd aan een crowdfundingplatform.

Commented [OWd25]: Link naar een voorbeeld

Hyperlink naar:

<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/prb-2017-809.html>

Ook kan een crowdfundingplatform zelf als subsidie-ontvanger fungeren. De subsidie wordt in dat geval aan het platform verstrekt zodat het hiermee co-financiering van crowdfunding kan vormgeven. Dat laatste is dan de gesubsidieerde activiteit. Vaak wordt het platform in dat geval gefinancierd in de vorm van een incidentele subsidie.

Commented [DE26]: Hyperlink naar:

<https://www.utrecht.nl/bestuur-en-organisatie/initiatief-en-invloed/participatie/initiatievenfonds/>

Commented [DE27]: Hyperlink naar:

<https://blog.voorjebuurt.nl/matchfunding-voor-vingrijke-initiatieven-9b6d312563c2>
<https://voorjebuurt.nl/nl/pages/zuid-holland>

Er zijn dus verschillende mogelijkheden bij het subsidiëren van een tussenpersoon en/of initiatiefnemer, die grofweg als volgt kunnen worden ingedeeld:

- Interne matchfunding: de overheidsorganisatie zet op de eigen websites een platform op, communiceert daarover zelf en voert zelf de nodige acties uit;
- Mandaat: er wordt door de overheidsorganisatie een regeling opgesteld die de tussenpersoon in mandaat voor de overheidsorganisatie uitvoert. Op deze wijze heeft de overheidsorganisatie veel inspraak en kan zij zelf de voorwaarden opstellen, zonder dat veel technische en praktische knowhow in huis hoeft te zijn;
- Doorsubsidiëren: er wordt een subsidie verstrekt aan de tussenpersoon die geheel of gedeeltelijk kan worden vrijgelaten in de uitvoering. De tussenpersoon kan dan zelf het matchfundingsbudget uitkeren aan. De (actieve) rol van de overheidsorganisatie in het crowdfundingproces kan hierdoor beperkt blijven;
- Eventueel kan het opzetten en uitvoeren van een crowdfundingacties ook als opdracht in de markt worden uitgezet, daarvan zijn weinig praktijkvoorbeelden.

5. Checklist

Er zijn verschillende kaders relevant wanneer een overheidsinstelling aan de slag gaat met matchfunding. Deze zijn grofweg onder te verdelen in inhoudelijke, financiële en organisatorische kaders.

Inhoudelijke kaders.

Initiatiefnemers moeten kunnen nagaan of zij voor financiering in aanmerking kunnen komen.

- **Wie komt in aanmerking voor matchfunding?** De overheidsorganisatie dient (bij meer dan incidenteel gebruik van matchfunding) vast te stellen voor wie het instrument wordt open gesteld. Aan welke voorwaarden dienen initiatiefnemers te voldoen?
- **Voor welke projecten kan matchfunding worden aangevraagd?**
- **Wanneer wordt gebruik gemaakt van matchfunding?** Wordt er voor een bepaalde doelstelling een bedrag opengesteld of is dit tijdsgebonden / voor een bepaalde periode?

Financiële kaders.

Nog aan te vullen

Organisatorische kaders.

- **Hoe wil de overheidsorganisatie een bijdrage leveren?**
- **Wel of geen tussenpersoon inschakelen?**
- **Hoe wordt de rechtsbescherming geregeld?** [Zie hiervoor het stuk over de juridische informatie.](#)
- **Informatievoorziening en verantwoording.**
 - **Aan wie** moet informatie worden verstrekt c.q. verantwoording worden afgelegd? Is het crowdfundingplatform het centrale aanspreekpunt of de overheidsorganisatie?
 - **Frequentie.** Hoe vaak moet informatie worden overgelegd en verantwoording worden afgelegd?
 - **Wijze.** Hoe dient de initiatiefnemer aan te tonen dat het doelbedrag daadwerkelijk is gebruikt voor het beoogde doel?

Commented [DKJ28]: Hyperlink naar juridische informatie.

H. Juridische informatie

Matchfunding en subsidie

Om erachter te komen welke regels van toepassing zijn bij het gebruik van het instrument matchfunding, moet worden bepaald of de bijdragen aan de initiatiefnemer kwalificeren als een subsidie in de zin van de Awb. Gekeken wordt dan naar de subsidiedefinitie die wordt gegeven in artikel 4:21, lid 1, Awb: de aanspraak op financiële middelen, door een bestuursorgaan verstrekt met het oog op bepaalde activiteiten van de aanvrager, anders dan als betaling voor aan het bestuursorgaan geleverde goederen of diensten. Voor matchfundingsbijdragen is vooral van belang of de bijdrage door een bestuursorgaan wordt verstrekt, in het bijzonder als er wordt samengewerkt met een crowdfundingplatform. De andere onderdelen van de definitie komen daarom op deze plaats niet aan de orde. ([klik hier voor meer informatie](#)).

Commented [CPMTP29]: Hyperlink.

Bestuursorgaanbegrip

Voor de kwalificatie van het inzetten van matchfunding, is het belangrijk om te bepalen of de matchfundingsbijdrage ‘door een bestuursorgaan verstrekt’ wordt. Om dit te bepalen, wordt eerst algemene informatie over het bestuursorgaanbegrip gegeven. Daarnaast wordt deze informatie toegepast op verschillende matchfundingsconstructies.

A-bestuursorgaan

De Awb definieert twee categorieën bestuursorgaan, namelijk het ‘a-bestuursorgaan’ (artikel 1:1, lid 1, onder a, Awb) en het ‘b-bestuursorgaan’ (artikel 1:1, lid 1, onder b, Awb). Een a-bestuursorgaan is **‘een orgaan van een rechtspersoon die krachtens publiekrecht is ingesteld’**. De Staat, provincie en gemeente zijn voorbeelden van rechtspersonen die krachtens publiekrecht zijn ingesteld (publiekrechtelijke rechtspersonen). Organen van deze rechtspersonen, zoals bij de provincie de provinciale staten, het college van gedeputeerde staten en de commissaris van de koning, zijn a-bestuursorganen.

B-bestuursorgaan

Een b-bestuursorgaan is **‘een ander persoon of college, met enig openbaar gezag bekleed’**. Het gaat meestal om privaatrechtelijke rechtspersonen, die openbaar gezag uitoefenen. Dit betekent dat zij publiekrechtelijke rechtshandelingen kunnen verrichten waarmee zij eenzijdig de rechtspositie van anderen bepalen.

Een persoon of college kan op verschillende manieren met enig openbaar gezag zijn bekleed. Doorgaans blijkt uit een wettelijke bepaling dat een privaatrechtelijke (rechts)persoon met openbaar gezag is bekleed doordat aan hem bevoegdheden zijn toegekend. Er bestaat dan een **wettelijke grondslag**: in een algemeen verbindend voorschrift is de bevoegdheid tot het verstrekken van financieringsbijdragen verschaft aan een persoon of college.

Het kan ook voorkomen dat een persoon of college met enig openbaar gezag is bekleed zonder dat dat dit expliciet uit een wettelijke bepaling blijkt: er is dan **geen wettelijke grondslag**. Deze uitzondering doet zich voor als aan **twee cumulatieve vereisten**¹ is voldaan die in de jurisprudentie zijn ontwikkeld (u vindt de basis uitspraken hier):

1. Het eerste vereiste is dat de inhoudelijke criteria voor het verstrekken van financiële bijdragen in **beslissende mate** worden bepaald door een of meer a-bestuursorganen (het **inhoudelijke vereiste**). Dat bestuursorgaan of die bestuursorganen hoeft/hoeven geen zeggenschap te hebben over een beslissing over een verstrekking in een individueel geval.
2. Het tweede vereiste is dat de verstrekking van deze uitkeringen of voorzieningen in overwegende mate, dat wil zeggen in beginsel voor twee derden of meer, wordt gefinancierd door een of meer a-bestuursorganen (het **financiële vereiste**).

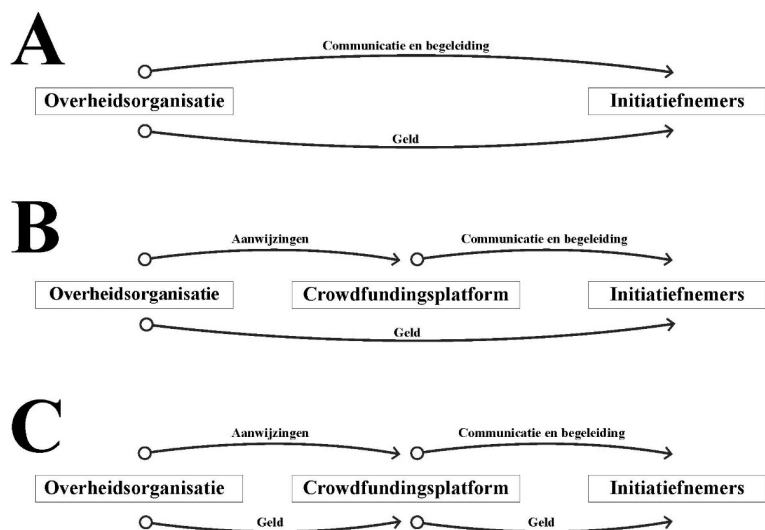
Het bestuursorgaan dat of de bestuursorganen die in beslissende mate de criteria bepalen in de zin van het inhoudelijke vereiste, hoeven overigens niet dezelfde te zijn als het bestuursorgaan dat of de bestuursorganen die de verstrekking in overwegende mate financieren in de zin van het financiële vereiste.

Het bestuursorgaanbegrip toegepast

Het instrument matchfunding kan op verschillende manieren worden vormgegeven. Al deze vormen zijn onder te verdelen in drie categorieën, als gekeken wordt door de lens van het bestuursorgaanbegrip (zie afbeelding). Deze drie categorieën worden hierna besproken en het bestuursorgaanbegrip zal per categorie worden toegepast.

Commented [DJ30]: https://uitspraken.rechtspraak.nl/inzien_document?id=ECLI:NL:RVS:2014:3379
<https://uitspraken.rechtspraak.nl/inziendocument?id=ECLI:NL:RVS:2014:3394>

¹ABRvS 17 september 2014, ECLI:NL:RVS:2014:3379, r.o. 5.1; ABRvS 17 september 2014, ECLI:NL:RVS:2014:3394, r.o. 5.3.

i. Categorie A

In deze categorie wordt er niet met een crowdfundingsplatform of een ander soort tussenpersoon samengewerkt. Het is de overheidsorganisatie die de regels stelt, de initiatiefnemer op de hoogte brengt van de mogelijkheid van matchfunding en eventueel begeleidt en, mocht de initiatiefnemer succesvol aanspraak maken, het publieke geld naar hem overmaakt.

In deze categorie is de overheidsorganisatie een A-bestuursorgaan dat (als ook aan de andere criteria uit de subsidiedefinitie is voldaan) een subsidie verleent. De Awb is daardoor van toepassing en er staat bezwaar en beroep open tegen de subsidiebesluiten.

ii. Categorie B

In deze categorie wordt er wel met een crowdfundingsplatform of een ander soort tussenpersoon samengewerkt. Het platform communiceert over de mogelijkheid van matchfunding en begeleidt eventueel de initiatiefnemer. Het moet zich hierbij bewegen binnen de ruimte die de aanwijzingen en regels van de overheidsorganisatie geven. Mocht de initiatiefnemer succesvol aanspraak maken op matchfunding, wordt de publieke co-financiering wel door de overheidsorganisatie naar hem overgemaakt.

In deze categorie blijft de overheidsorganisatie het(a-)bestuursorgaan dat (als ook aan de andere criteria uit de subsidie definitie is voldaan) een subsidie verleent. Het is immers de overheidsorganisatie (het bestuursorgaan) dat *direct de publieke gelden aan* de initiatiefnemer toekent per besluit. Dat het crowdfundingplatform contact heeft met de initiatiefnemer en hem eventueel begeleidt, doet daar niet aan af. De Awb is van toepassing en er staat bezwaar en beroep open tegen de subsidiebesluiten.

iii. Categorie C

Deze categorie is het meest complex. Er wordt met een crowdfundingplatform of een ander soort tussenpersoon gewerkt. Het platform communiceert over de mogelijkheid van matchfunding en begeleidt eventueel de initiatiefnemer. Het moet zich hierbij bewegen binnen de ruimte die de aanwijzingen en regels van de overheidsorganisatie geven. Mocht de initiatiefnemer succesvol aanspraak maken op matchfunding, maakt het crowdfundingplatform de co-financiering naar hem over. De daarvoor benodigde gelden zijn daartoe eerder door de overheidsorganisatie ter beschikking gesteld.

In deze categorie zijn er twee geldstromen, namelijk van de overheidsorganisatie naar het crowdfundingplatform en van het crowdfundingplatform naar de initiatiefnemer. De eerste geldstroom, van de overheidsorganisatie naar het crowdfundingplatform, is (als ook aan de andere criteria uit de subsidie definitie is voldaan) een subsidie; de overheidsorganisatie is immers een A-bestuursorgaan. De Awb is van toepassing en er staat (voor belanghebbenden) bezwaar en beroep open tegen de subsidiebesluiten.

De tweede geldstroom, van het crowdfundingplatform naar de initiatiefnemer, kan een subsidie zijn als het platform kwalificeert als een b-bestuursorgaan. Of het platform een b-bestuursorgaan is, moet per geval worden beoordeeld.

Als uit een wettelijke bepaling blijkt dat het platform met openbaar gezag is bekleed doordat daarin aan hem bevoegdheden zijn toegekend, dan is het platform een zogenaamd b-bestuursorgaan.

Bestaat er niet zo'n wettelijke bepaling, dan moet gekeken worden naar de twee cumulatieve vereisten die in de jurisprudentie zijn ontwikkeld om personen of privaatrechtelijke rechtspersonen (desalniettemin) als bestuursorgaan te kunnen aanmerken.

Bij het inhoudelijke vereiste geldt dat de inhoudelijke criteria voor verstrekking in beslissende matemoeten worden bepaald door een of meer a-bestuursorganen. Wanneer de overheidsorganisatie criteria formuleert die genoeg ruimte laten voor een eigen besluit en waardoor de invulling van de inhoudelijke criteria afkomstig is van het crowdfundingplatform, wordt niet aan het inhoudelijke vereiste voldaan. Dit punt wordt door de bestuursrechter vrij streng getoetst. Er moet sprake zijn van behoorlijk veel sturing vanuit het overheidsorgaan alvorens is voldaan aan het inhoudelijke vereiste. [Klik hier voor een voorbeeld.](#)

Commented [DE31]: Hyperlink naar:

https://www.raadvanstate.nl/uitspraken/zoeken-in-uitspraken/tekst-uitspraak.html?id=83740&summary_only=&q=

Bij de beoordeling of is voldaan aan het financiële vereiste is van belang dat het geld dat het crowdfundingplatform als tussenpersoon als co-financiering verstrekt voor minimaal tweederde afkomstig is van een of meerdere a-bestuursorganen. Aan dit vereiste wordt meestal voldaan, omdat de overheidsorganisatie (altijd een a-bestuursorgaan) het matchfundingsbedrag ter beschikking stelt aan een crowdfundingplatform dat hiermee, is het niet volledig, dan wel in overwegende mate de matchfunding financiert.

Wanneer het crowdfundingplatform kwalificeert als een bestuursorgaan, zijn (wanneer ook aan de andere criteria uit de subsidie definitie is voldaan) de beslissingen om wel of niet bij te dragen aan individuele crowdfundingcampagnes besluiten in de zin van de Awb en de geldbedragen in kwestie subsidies. Het publiekrechtelijke rechtssysteem is in deze situatie van toepassing. Dat betekent allereerst dat de Algemene wet bestuursrecht van toepassing is. Niet alleen titel 4.2 Awb (de subsidietitel) is van toepassing, maar ook de andere delen van de wet. Zo moeten in dat geval besluiten om al dan niet een subsidie te verstrekken zorgvuldig worden voorbereid (art. 3:2 Awb), evenredig van aard zijn (art. 3:4 Awb) en deugdelijk worden gemotiveerd (art. 3:46 Awb). Tegen subsidiebesluiten kan bezwaar worden gemaakt waarna beroep kan worden ingesteld bij de bestuursrechter (art. 7:1 en 8:1 Awb). Ook andere publiekrechtelijke regels zijn gekoppeld aan het bestuursorgaanbegrip. Zo is in de Awb bepaald dat de Ombudsman onderzoek mag instellen naar het gedrag van bestuursorganen (titel 9.2 Awb). Ook de Wet openbaarheid van bestuur is met name van toepassing op bestuursorganen en alleen bestuursorganen hoeven zich, wanneer zij gebruik maken van hun privaatrechtelijke bevoegdheden, te houden aan de algemene beginselen van behoorlijk bestuur.

Wanneer het crowdfundingplatform niet kwalificeert als een bestuursorgaan, zijn de co-financieringsbeslissingen geen besluiten in de zin van de Awb en de betrokken geldbedragen geen subsidies. De Awb is hierdoor niet van toepassing op co-financieringsbesluiten en daartegen staat geen bezwaar en beroep open. Een eventuele oplossing voor het gebrek aan rechtsbescherming kan worden gezocht in een klachtenprocedure, om zo de initiatiefnemers toch de kans te geven om laagdrempelig op te komen tegen de beslissingen van het platform. Anders rest slechts een rechtsgang naar de burgerlijke rechter.

[Klik hier voor- en nadelen van het publiekrechtelijk en privaatrechtelijk rechtssysteem.](#)

Commented [CPMTP32]: Hyperlink naar revolverende fondsen (in ieder geval for now), Juridische informatie, Bestuursrecht of privaatrecht: het subsidiebegrip, Gevolgen.

Staatssteunaspecten.

Bijdragen die worden gefinancierd vanuit publieke middelen moeten altijd worden gecontroleerd op de vraag of zij 'staatssteunproof' zijn. Immers overheidsbijdragen mogen geen onrechtmatige staatssteun vormen. Zie voor algemene informatie over de betekenis van het staatssteunrecht bij financiële instrumenten: [link staatssteun paragraaf fondsen](#)

In het bijzonder dient bij matchfunding bij crowdfunding aandacht te bestaan voor het volgende punt. In veel gevallen beslaat de co-financiering per project een klein bedrag. Al snel wordt het staatssteunrisico uit het oog verloren, er geldt immers de regel dat de-minimissteun is toegestaan: overheidsbijdragen die onder de € 200.000,- per onderneming blijven over een periode van drie belastingjaren worden geacht geen verstorende werking te hebben op de interne markt. Bedacht moet echter worden dat indien deze co-financiering wordt verstrekt via een crowdfundingplatform als tussenpersoon de grens van de € 200.000,- al snel zal passeren. Dit geldt zeker wanneer meer overheidsorganisaties gebruik maken van dezelfde crowdfundingplatforms. In veel gevallen is het verstandig contact op te nemen met een staatssteunexpert.

I. Financiële informatie

Later aan te vullen

J. Bestuurskundige informatie

Introductie: besturen vanuit het maatschappelijk belang

Overheidssturing in netwerken gaat over het vermogen van de overheid om ook – of juist – temidden van een complexe én betrokken samenleving doelen te realiseren². Daarom zoekt de overheid naar werkwijzen, instrumenten en vormen van samenwerking die hier goed bij passen. Bij de keuze voor, en inrichting van, een financieringsinstrument zijn er belangrijke bestuurlijke afwegingen. Deze hebben betrekking op (1) de *bestuurlijke ambitie* om een bepaalde publieke waarde te realiseren, (2) de *sturingsbenadering* om die ambitie te realiseren en (3) de *maatschappelijke dynamiek* die bij kan dragen aan het realiseren van publieke waarde.

Het eerste uitgangspunt bij overheidssturing is de bestuurlijke ambitie om *publieke waarde* te realiseren. Wat is hier het maatschappelijk belang en de ambitie van het overheidsbestuur? Welke ambities zijn er op dit specifieke domein? Zijn er specifieke resultaten die moeten worden gerealiseerd? En welke ambities zijn er op het gebied van draagvlak en maatschappelijke betrokkenheid?

Het tweede uitgangspunt heeft betrekking op de *sturingsbenadering van de overheid*. Publieke waarde kan worden gerealiseerd door de overheid, maar ook door de markt en door de samenleving. Daarom zijn voor het realiseren van de bestuurlijke ambitie verschillende sturingsbenaderingen mogelijk (Zie het NSOB essay uit 2015: Van der Steen, Scherpenisse & van Twist, *Sedimentatie in sturing; Systeem brengen in netwerkend werken door meervoudig organiseren*). Zo'n sturingsbenadering gaat om het kiezen van de meest *kansrijke route naar het doel*. Dit gaat onder andere over de vraag of de overheid zich hiërarchisch, als partner of als facilitator opstelt en over de vraag of overheidssturing is gericht op het realiseren van

² NSOB (2014): Leren door doen.

specifieke resultaten of gericht op het realiseren van een bepaald (bijvoorbeeld rechtmatig of participatief) proces.

Als gekozen wordt voor netwerksturing, is het derde uitgangspunt hoe het instrumentarium zo kan worden ingezet dat het daadwerkelijk past bij de *maatschappelijke dynamiek*. Dit vergt inzicht in de vormen en ontwikkelingen in het netwerk. Welke maatschappelijke organisaties, bedrijven, initiatieven of burgers zijn op dit thema actief en kunnen met financiering worden ondersteund om bij te dragen aan het realiseren van de publieke waarde? Wat is de huidige dynamiek in het netwerk: zijn er al partijen actief, huidige initiatieven die kunnen worden ondersteund, of is het hier bijvoorbeeld de uitdaging om participatie op dit thema tot stand te brengen? Gaat het om een stabiele vorm van maatschappelijke betrokkenheid, of is deze incidenteel?

Het inzicht in deze maatschappelijke dynamiek is nodig om tot een passende vorm van financiering te komen. In andere woorden: financiering moet niet alleen juridisch goed *geregeld* zijn, maar ook *passen* bij de maatschappelijke dynamiek waarvoor het bedoeld is (Zie essay NSOB uit 2018: Scherpenisse & van der Steen, *Gepast geregeld: tijdig financieren in netwerken*). Hieronder gaan we in op een aantal aandachtspunten voor het ‘passend maken’ bij matchfunding.

Matchfunding: het mobiliseren van het netwerk

Bij het mobiliseren van het netwerk zijn een aantal aandachtspunten van belang:

- *Matchfunding niet als doel op zich, maar als middel om maatschappelijke dynamiek te vergroten:* rondom maatschappelijke thema's is er niet alleen ‘bestaande dynamiek’ (initiatieven die al lopen, netwerken die al bestaan), maar ook ‘potentiële dynamiek’. Het gaat dan om de initiatieven en de participatie die er wel zouden kunnen zijn, maar niet tot stand komen. Bijvoorbeeld omdat het aan de juiste faciliteiten ontbreekt, er weinig vertrouwen in de overheid is of dat er zoveel aandacht uitgaat naar bepaalde belangengroepen dat andere er niet tussen komen. Matchfunding is bij uitstek een manier waarop die potentiële dynamiek geactiveerd kan worden. Dat betekent echter ook per definitie dat je vooraf niet exact weet wat er gaat komen, wie zich gaat melden en welke vorm dat precies gaat aannemen. Aan matchfunding kan dan ook niet een te specifiek geformuleerd doel worden gekoppeld, maar wel een maatschappelijke ambitie die nieuwe initiatieven uitlokt en zo de maatschappelijke betrokkenheid en participatie in dat domein vergroot.
- *Geen eindpunten, maar een stroomversnelling van initiatieven:* voor het bepalen van het succes van publieke financiering wordt vaak gekeken naar de concrete producten die zijn geleverd. Het is een benadering die past bij de rol van een ‘presterende overheid’. De kunst bij matchfunding is om een rijkere verantwoording over de resultaten plaats te laten vinden. Daarbij helpt het perspectief van stromen. Door middel van matchfunding, kan een *breedere stroom* van initiatieven op gang worden gebracht en kunnen initiatieven in een *stroomversnelling* worden gebracht. Vanuit die

gedachte kan het dus best zijn dat de meeste matchfunding acties ‘mislukken’ in termen van concrete producten, maar dat de inzet van matchfunding toch geslaagd is als er nieuwe maatschappelijke dynamiek op gang is gekomen, die zich daarna zelfstandig verder kan ontwikkelen.

- *Geen beknellende, maar bevrijdende kaders.* Het is voor de overheid van belang om voorafgaande aan het inzetten van matchfunding een duidelijke ambitie te formuleren en kaders te bieden waaraan de voorstellen moeten voldoen. Juist die heldere grenzen en kaders bieden partijen een ruimte waar ze op in kunnen springen en hun eigen draai aan kunnen geven. De kaders gaan knellen als ze te strikt zijn geformuleerd, en daarmee ten koste gaan van de bewegingsvrijheid van de initiatieven. Ze worden bevrijdend als ze helderheid en zekerheid bieden, én tegelijkertijd genoeg ruimte scheppen voor een eigen invulling.